

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 8Cdo/117/2024                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 1113243946                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 29.04.2026                     |
| Meno a priezvisko:         | Mgr. Miroslav Šepták           |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2026:1113243946.4 |

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miroslava Šeptáka a členov senátu JUDr. Ivana Rumanu a JUDr. Branislava Krála v spore žalobkyne UVER INVEST, s.r.o., Bratislava, Čermchová 2F, IČO: 36 655 481, zastúpenej advokátskou kanceláriou MP Legal s. r. o., Bratislava, Digital Park II, Einsteinova 25, IČO: 50 103 156, proti žalovanému Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, Bratislava, Primaciálne nám. 1, IČO: 00 603 481, zastúpenému advokátskou kanceláriou MINAT Law s. r. o., Bratislava, Prievozská 6A, IČO: 53 204 786, o náhradu za obmedzenie užívania pozemkov, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 24C/254/2013, o dovolaní žalobkyne a žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. septembra 2023 sp. zn. 8Co/94/2022-932, v spojení s opravným uznesením zo dňa 30. novembra 2023 sp. zn. 8Co/94/2022 takto

### rozhodol:

Dovolanie žalobkyne a žalovaného z a m i e t a.

Žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 71,4%.

### Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom podľa § 387 ods. 1 a § 388 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie resp. prvoinštančný súd“) zo 14. apríla 2022, č. k. 24C/254/2013-845, ktorým „žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 2.789.821,50 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % ročne z tejto sumy od 1. novembra 2011 do zaplatenia, vo zvyšku žalobu zamietol a žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal“ tak, že rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcej časti zmenil pričom žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni peňažnú sumu vo výške 1.657.105,29 eura, spolu s úrokmi z omeškania vo výške 9,5 % ročne zo sumy 1.657.105,29 eura od 1. novembra 2011 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku žalobu zamietol (výrok I.); v zamietajúcej časti napadnutý rozsudok potvrdil (výrok II.); žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 71,4 % (výrok III.).

1.1. Súd prvej inštancie vec v rámci zdôvodnenia rozsudku uviedol, že žalobkyňa si podanou žalobou uplatnila nárok podľa § 15 ods. 8 zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve, v celkovej výške 11.618.311,51 eura, ktorá pozostávala z: a/ majetkovej ujmy vo výške 3.052.810,20 eura spočívajúcej v znížení všeobecnej hodnoty pozemkov, b/ majetkovej ujmy 7.976.090 eura spočívajúcej v strate budúcich úžitkov z pozemkov, v dôsledku straty možnosti realizovať projekt GreenHill, c/ majetkovej ujmy v sume 282.097,31 eura, spočívajúcej v zmarených investíciách do realizácie projektu GreenHill a d/ majetkovej ujmy v sume 307.314 eura, spočívajúcej v nemožnosti pozemky užívať v období od 1. januára 2011 do 31. decembra 2013.

1.2. Prvoinštančný súd poukázal na to, že žalobkyňa a jej jediný spoločník - spoločnosť UVER s. r. o. boli vlastníkmí pozemkov zapísaných v katastri nehnuteľností spravovaných Okresným úradom Bratislava, okres Bratislava IV, obec Bratislava - m.č. Karlova Ves, katastrálne územie O. Q., na liste vlastníctva XXXX Y. XXXX v celkovej výmere 7.317 m<sup>2</sup>. Pozemky nadobudla v rokoch 2006 až 2007, v čase keď boli verejne známe zámery žalovaného zmeniť územný plán mesta a zmeniť tieto pozemky na stavebné. Na základe územného plánu platného od 1. septembra 2007 sa pozemky žalobkyne stali stavebnými pozemkami. Po nadobudnutí platnosti územného plánu začala žalobkyňa s prípravou na realizáciu projektu výstavby polyfunkčného centra GreenHill s piatimi nadzemnými a dvoma podzemnými podlažiami o celkovej výmere plôch 18.600 m<sup>2</sup>. Po spracovaní projektovej dokumentácie k vydaniu územného rozhodnutia podala dňa 23. októbra 2009 návrh na vydanie územného rozhodnutia pre projekt GreenHill. Stavebný úrad však dňa 28. februára 2011 návrh na vydanie územného rozhodnutia zamietol s odôvodnením, že osadením predmetného bytového domu by nebolo dodržané ochranné pásmo existujúceho pohrebiska a predmetný zámer výstavby bytového domu by bol v tomto prípade realizovaný v tomto ochrannom pásme, pričom by došlo k porušeniu ustanovenia § 36 ods. 3 zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve. Medzi stranami nebol sporný rozsah dotknutých pozemkov a ich identifikácia. Sporný bol však okamih zriadenia ochranného pásma na pozemkoch žalobkyne, oprávnenosť jej jednotlivých nárokov a následne aj ich výška. K otázke okamihu zriadenia ochranného pásma na pozemkoch žalobkyne súd prvej inštancie dospel k záveru, že týmto momentom bola účinnosť zákona č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve, ktorý povinnosť zriadiť ochranné pásmo k pohrebisku vzťahoval aj na už existujúce pohrebiská, pričom obsah obmedzení v prechodnom ustanovení § 36 ods. 3 formuloval spätne k 1. novembru 2005, teda k účinnosti zákona č. 470/2005 Z.z. V tomto smere poukázal na to, že pôvodný zákon č. 470/2005 Z.z. vo svojich prechodných ustanoveniach uvádza, že šírka ochranného pásma pohrebiska 50 m sa nevyžaduje pre pohrebiská zriadené pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona. V dôvodovej správe k ustanoveniam § 15 a 16 tohto zákona (t. j. č. 470/2005 Z.z.) sa uvádza, že „Z hľadiska záujmov ochrany zdravia, ako aj ochrany podzemných vôd zákon ustanovuje povinnosť zriadiť ochranné pásmo okolo novozriadených pohrebísk v šírke najmenej 50 metrov, pričom náhrady s týmto spojené hradí zriaďovateľ pohrebiska" (zdroj: ASPI). Podľa názoru súdu prvej inštancie nemožno prijať taký výklad prechodného ustanovenia, že zákon síce zriadil ochranné pásmo aj k existujúcim pohrebiskám, ale otázne je iba jeho vymedzenie (šírka a hranica). Jediným zmysluplným výkladom tohto prechodného ustanovenia je taký, že sa zriadenie ochranného pásma k existujúcim pohrebiskám nevyžaduje vôbec, keďže zákon v rámci ochranného pásma obmedzoval iba umiestňovanie nových stavieb. Opak by znamenal, že prechodné ustanovenie nemá žiaden praktický význam (okrem zneistenia adresátov tejto normy v tom, kde sa ochranné pásmo nachádza). Stotožnil sa v tomto smere s argumentáciou žalobkyne a odkázal aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. decembra 2017 sp. zn. II. ÚS 566/2017, vydaný v tejto veci. V nadväznosti na to, že žalovaný na podporu svojej argumentácie predložil vyjadrenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky a stanovisko Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, podľa ktorých malo byť ochranné pásmo zriadené už zákonom č. 470/2005 Z. z., zdôraznil, že ide o dokumenty pre súd právne nezáväzné a nie je možné opomenúť, že v oboch dokumentoch sa tieto inštitúcie výslovne nevyjadrujú k otázke zriadenia ochranného pásma pri pohrebiskách existujúcich už v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 470/2005 Z. z. Ministerstvo zdravotníctva uvádza, že účelom prechodnej úpravy v § 33 ods. 4 zákona č. 470/2005 Z. z. malo byť zachovanie existujúcich stavieb, čo však nemá žiaden logický súvis s právnou úpravou ochranného pásma v § 16 ods. 8, ktoré sa na existujúce stavby žiadnym spôsobom nevzťahovalo.

1.3. Vzhľadom na to, že účinnosťou zákona č. 131/2010 Z. z. došlo k zriadeniu ochranného pásma na pozemkoch žalobkyne k 1. januáru 2011, dospel súd prvej inštancie k záveru, že jej vznikol aj nárok na primeranú náhradu za obmedzenie užívania pozemku nachádzajúceho sa v ochrannom pásme pohrebiska podľa ustanovenia § 15 ods. 8 zákona č. 131/2010 Z. z. Účelom tohto ustanovenia je ujmu vlastníkovi reparaovať, zmierniť poskytnutím primeranej náhrady za obmedzenie využitia pozemku v ochrannom pásme. Výška náhrady by zásadne mala byť daná rozdielom medzi hodnotou stavebného pozemku a hodnotou pozemku, na ktorom nemožno stavať. Právo vlastníť majetok, vrátane práva užívať ho spôsobom neodporujúcim všeobecným záujmom chráneným zákonom alebo na ujmu práv iných, patrí medzi ústavou garantované základné práva a slobody a každé jeho obmedzenie je možné len vo verejnom záujme, na základe zákona, pre stanovený cieľ a za primeranú náhradu s poukazom na čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a § 128 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“; porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. mája 2019 zn. 4Cdo 110/2018, publikovaný ako R 73/2019). Primeranou náhradou je náhrada, ktorá sa síce neposkytuje v celom rozsahu trhovej ceny veci, avšak zásadne vyváža ujmu, ktorá odňatím veci vznikla. Ochrana vlastníckeho práva pri vyvlastnení totiž nezahrňuje v sebe aj právo na získanie majetku. (PL. ÚS 37/95). Poskytnutie primeranej náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva tiež nemožno stotožňovať s náhradou škody. Účelom týchto ustanovení je poskytnúť vlastníkovi primeranú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vo verejnom záujme. Obsah tohto práva podľa názoru prvoinštančného súdu neobsahuje nárok kumulatívne požadovať všetky žalobkyňou uplatnené nároky a odškodňovať ho aj za všetky prípadné straty z neuskutočnených ekonomických príležitostí, aj keď žalobkyňa nadobudla pozemky za účelom obchodnej - developerskej činnosti. Z uplatnených nárokov preto považoval za opodstatnený nárok na náhradu za zníženie hodnoty pozemkov žalobkyne (nárok a/) a nárok na kompenzáciu nákladov vynaložených v súvislosti so žiadosťou o vydanie územného povolenia (nárok c/). K nároku na kompenzáciu nákladov na vynaložených v súvislosti so žiadosťou o vydanie územného povolenia uviedol, že ide o náklady ktoré žalobkyňa vynaložila v súvislosti s konkrétnou plánovanou stavebnou činnosťou v čase, kedy táto obmedzená nebola a nebol relevantný dôvod predpokladať, že obmedzená bude. Tieto náklady tak boli vynaložené zbytočne, keďže tento projekt nebolo možné realizovať v dôsledku následného zriadenia ochranného pásma. Nárok na náhradu ujmy spočívajúcej v strate budúcich úžitkov z pozemkov v dôsledku straty možnosti realizovať projekt GreenHill však považoval za nedôvodný, nakoľko ide o rozdielnu situáciu ako sú prípady, kedy bola nehnuteľnosť v čase obmedzenia vlastníckeho práva používaná na inú zárobkovú činnosť (napríklad dlhodobý nájom - Fekete I. Občiansky zákonník, 2. zväzok, s. 98). Aj keď žalobkyňa nadobudla pozemky za účelom výstavby v rámci jej podnikateľskej činnosti, táto skutočnosť sama o sebe tento nárok nezakladá. Primeraná náhrada má zohľadňovať obmedzenie vlastníckeho práva a nie možné výnosy v budúcnosti. V tomto smere sa stotožnil aj s argumentáciou žalovaného, že stavebná činnosť na pozemkoch žalobkyne možno bola obmedzená, nie však vylúčená. Tomuto záveru nasvedčuje aj územnoplánovacia informácia z roku 2019 predložená žalovaným a tiež cena za pozemky mimo ochranného pásma, ktoré žalobkyňa v roku 2014 odpredala. Jej obmedzenie možnosti realizovať stavebnú činnosť bolo dostatočne kompenzované nárokom na náhradu za zníženie hodnoty pozemkov. Za nedôvodnú súd prvej inštancie považoval žalobu aj vo vzťahu k nároku za obmedzenie užívania pozemkov (nárok d/), a to taktiež s poukazom na skutočnosť, že priznal žalobkyni nárok na náhradu za zníženie hodnoty pozemkov, pričom k zníženiu hodnoty pozemkov došlo práve v nemožnosti ich riadne využiť na stavebnú činnosť, k inému obmedzeniu užívania pozemkov zriadením ochranného pásma nedošlo.

1.4. V súvislosti s výškou primeranej náhrady za zníženie hodnoty pozemkov prvoinštančný súd vychádzal z hodnoty pozemkov stanovenej znaleckými posudkami. Vo vzťahu k výmere pozemkov posudzoval celú výmeru pozemkov žalobkyne, teda 7.317 m<sup>2</sup>, z ktorých bolo 4.311 m<sup>2</sup> zasiahnutých ochranným pásom. Podľa jeho názoru nebolo možné zohľadňovať iba časť pozemkov, na ktorých bolo zriadené ochranné pásmo, keďže využiteľnosť týchto pozemkov sa navzájom ovplyvňuje z dôvodu tvaru, profilu a umiestnenia týchto pozemkov a teda zriadenie ochranného pásma malo vplyv aj na využiteľnosť a hodnotu zvyšnej časti pozemku. Zriadenie ochranného pásma na väčšej časti výmery pozemkov teda malo vplyv aj na časť pozemkov, ktoré zostali mimo ochranného pásma. Tieto faktory boli zohľadnené aj v predložených znaleckých posudkoch. Pri posudzovaní hodnoty pozemkov pred

zriadením ochranného pásma vychádzal zo znaleckého posudku zo dňa 3. marca 2008 G.. U. E. č. XX/XXXX podľa ktorého predstavovala všeobecná hodnota pozemkov ku dňu 26. februára 2008 sumu 4.092.810,20 eura. Žalobkyňa navrhla súdu, aby prihliadal aj na obchodné ponuky spoločnosti SATPO Development, s.r.o. Tento sa však stotožnil s argumentáciou žalovaného, že na tieto nie je možné úplne prihliadať, keďže cenové ponuky v sebe reflektujú aj okolnosti realizácie developerského projektu. Budúcu realizáciu developerského projektu zohľadňuje aj cena pozemkov, za ktorú žalobkyňa pozemky nadobudla a nie je možné preto zohľadniť ani argumentáciu žalovaného, že žalobkyňa pozemky nadobudla za sumu 1.239.958,85 eura. V súvislosti s hodnotou pozemkov po zriadení ochranného pásma prvoinštančný súd vychádzal z predloženého znaleckého posudku zo dňa 30. januára 2020 T.. G.. A. Y., F.. č. X/XXXX, ktorý stanovil hodnotu pozemkov k 28. februáru 2011 na sumu 1.540.000 eur. Posudzoval celú výmeru pozemkov žalobkyne, pričom posudok T.. G.. A. Y., F.. v časti pozemkov v ochrannom pásme zohľadňoval aj ich využiteľnosť vo vzťahu k celku. Toto ohodnotenie sa tiež viac približuje sume, za ktorú žalobkyňa pozemky s odstupom času predala. S poukazom na uvedené súd prvej inštancie žalobkyni priznal uplatnený nárok na náhradu za zníženie hodnoty pozemkov vo výške 2.552.810,20 eura (4.092.810,20 eura - 1.540.000 eur).

1.5. Pokiaľ ide o nárok spočívajúci v náhrade nákladov vynaložených na projekt GreenHill, ktorý žalobkyňa nemohla realizovať v dôsledku zriadenia ochranného pásma a teda ide o náklady ňou vynaložené za účelom podania návrhu na vydanie územného rozhodnutia zo dňa 20. októbra 2009, ktorý však bol následne zamietnutý rozhodnutím Mestskej časti Bratislava Karlova Veš zo dňa 28. februára 2011 z dôvodu zriadenia ochranného pásma, tieto náklady žalobkyňa preukazovala predloženým súborom faktúr, ku ktorým sa v priebehu konania bližšie nevyjadřila napriek tomu, že prvoinštančný súd poukázal na možné nejasnosti v určení, čo bolo ich predmetom. Žalovaný sa bližšie k týmto plneniam tiež nevyjadřil, pričom nárok v tejto časti považoval za nedôvodný v celom rozsahu. S poukazom na uvedené súd prvej inštancie prihliadol len na tie náklady, ktoré bolo možné jednoznačne spojiť s projektom GreenHill a podaným návrhom na vydanie územného rozhodnutia. Týmto boli faktúry spoločnosti ATELIER 3M, s.r.o., č. XXXXX zo dňa 11. decembra 2008 za vykonanie projektových úkonov na projekte GreenHill vo výške 83.064,18 eura a č. XXXXXXXX zo dňa 10. marca 2009 za vyhotovenie environmentálneho zámeru a dokumentácie pre vydanie územného rozhodnutia vo výške 153.947,12 eura. Spoločnosť ATELIER 3M, s.r.o. podľa podaného návrhu na vydanie územného rozhodnutia vypracovala dokumentáciu pre vydanie územného rozhodnutia. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie žalobkyni priznal nárok spočívajúci v náhrade nákladov vynaložených na projekt GreenHill vo výške 237.011,30 eura (83.064,18 eura + 153.947,12 eura).

1.6. Napokon vo vzťahu k úrokom z omeškania prvoinštančný súd poukázal na žiadosť žalobkyne o náhradu za obmedzenie užívania pozemkov v zmysle zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve zo dňa 26. augusta 2011, ktorou žiadala svoje nároky uspokojiť do 31. októbra 2011. V uvedenej žiadosti deklarovala aj pripravenosť rokovať o možnosti zámeny pozemkov. Zámena pozemkov bola relevantnou možnosťou, ako uspokojiť jej nároky, avšak predpokladá obojstrannú dohodu strán. Skutočnosť, že napriek určitým rokovaniam a návrhom nedošlo k zámene pozemkov nezbavovalo žalovaného povinnosti spolu s priznaným plnením uhradiť aj úroky z omeškania. Vzhľadom na to, že nároky žalobkyne neboli ani sčasti uspokojené, dostal sa žalovaný do omeškania dňom 1. novembra 2011, a preto s poukazom na § 563 a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka jej súd prvej inštancie priznal aj nárok na úroky z omeškania vo výške 9,5 % ročne od 1. januára 2011. Žalobe preto vyhovel v časti 2.789.821,50 eura (2.552.810,20 eura + 237.011,30 eura) spolu s úrokom z omeškania 9,5% ročne od 1. januára 2011 do zaplatenia a vo zvyšku žalobu zamietol, pričom lehotu na plnenie stanovil na 30 dní a to najmä s poukazom na výšku priznaného plnenia.

1.7. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP. Konštatoval, že žalobkyňa bola úspešná iba v časti uplatneného nároku a žalovaný mal prevažujúci úspech vo veci, avšak nakoľko žalovaný nárok na náhradu trov konania si neuplatnil, o nároku na náhradu trov konania rozhodol preto tak, že tento nárok žalovanému nepriznal.

2. Odvolací súd v dôsledku podaných odvolaní oboch strán preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu v medziach stranami uplatnených odvolacích dôvodov podľa § 380 CSP a dospel k

záveru, že napadnutý rozsudok je nevyhnutné čiastočne zmeniť. Pokiaľ ide o skutkovú stránku sporu, túto považoval súdom prvej inštancie za ustálenú správne, keď k svojim skutkovým záverom došiel po správnom vyhodnotení vykonaných dôkazov, ktoré v dostatočnom rozsahu aj vysvetlil v odôvodnení svojho rozsudku. To platí vo vzťahu k záverom týkajúcim sa priebehu udalostí predchádzajúcich nadobudnutiu účinnosti nového zákona o pohrebníctve, i po ňom, vrátane ustálenia peňažných súm uhradených v rámci investičnej prípravy projektu GreenHill a tiež uhradených titulom kúpnej ceny za odpredaj predmetných nehnuteľností, no rovnako pokiaľ ide o hodnotu dotknutých nehnuteľností pred a po zriadení ochranného pásma pohrebiska novým zákonom o pohrebníctve. Odvolací súd teda považoval za správne ustálenie hodnoty pozemkov obmedzených ochranným pásmom pohrebiska znalkyňou G.. E. v jej posudku č. XX/XXXX ku dňu 26. februára 2008 na sumu 559,25 eur/m<sup>2</sup> a znaleckým posudkom T.. G.. Y. č. X/XXXX ku dňu 28. februára 2011 na sumu 174,86 eur/m<sup>2</sup>. Ani na základe odvolacích námietok nezistil v postupe ani hodnotení vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie žiadne také pochybenia, ktoré by mohli mať za následok nesprávnosť či neudržateľnosť zisteného skutkového stavu veci významného pre rozhodnutie v spore. Odvolací súd preto, a to bez možnosti doplniť či zopakovať dôkazy (keď na takýto postup neboli splnené predpoklady podľa § 383 v spojení s § 366 CSP), vychádzal aj pre účely rozhodnutia o podaných odvolaniach zo skutkového stavu veci v čase vyhlásenia rozsudku, ako ho ustálil prvoinštančný súd.

2.1. Pokiaľ žalobkyňa v odvolaní vytýkala súdu prvej inštancie, že nesprávne ustálil výšku náhrady za obmedzenie v užívaní predmetných pozemkov v časti uplatnenej ako rozdiel medzi všeobecnou hodnotou pred a po zriadení ochranného pásma pohrebiska, odvolací súd jej námietky považoval za neopodstatnené. Nedôvodne v odvolaní vytýkala súdu prvej inštancie aj to, že odmietol pri určení výšky náhrady prihliadať na cenové ponuky spoločnosti SATPO na odkúpenie predmetných pozemkov s odôvodnením, že v sebe reflektujú aj okolnosti realizácie developerského projektu. Sama totiž uvádzala, že spoločnosť SATPO mala vedomosť o jej zámere realizovať na pozemkoch projekt GreenHILL, a preto ponuky tejto spoločnosti prirodzene reflektovali tento zámer, čo sa prejavovalo okrem iného aj v tom, že ponuky zahŕňali aj požiadavku spolu s predajom pozemkov predať aj projektovú dokumentáciu projektu GreenHILL a ďalšie súvisiace požiadavky. Za tohto stavu bolo nesporné, že na tieto cenové ponuky mal zámer výstavby projektu GreenHILL mimoriadne významný vplyv, čo však malo za následok, že z hľadiska určenia výšky náhrady (iba) ako rozdielu medzi všeobecnou hodnotou daného pozemku postihnutého ochranným pásmom pohrebiska pred jeho zriadením a po ňom, bez zohľadnenia externalít, ktoré do ponukovej ceny spoločnosti SATPO nepochybne významne vstupovali, boli cenové ponuky SATPO bez právneho významu. To platí aj vo vzťahu k cenovým odhadom Tatra banky, a.s. a predajnej cene časti pozemkov mimo ochranného pásma pohrebiska o výmere 3.006 m<sup>2</sup> spoločnosti A3 invest, s.r.o., keď pre účely ustálenia výšky náhrady v súlade so závermi judikátu R 73/2019 tieto skutočnosti taktiež nemali právny význam. Rovnako neopodstatnené v súvislosti s ustálením hodnoty sporného pozemku žalobkyňa súdu prvej inštancie vytýkala nesprávne zistenie hodnoty pozemkov pred zriadením ochranného pásma s poukazom na skutočnosť, že v konaní preukázala, že pozemky pred zriadením ochranného pásma mali vyššiu hodnotu ako hodnotu, ktorú zistil súd. Ak by totiž táto námietka mala byť opodstatnená, bolo by to v neprospech žalobkyne, nakoľko rozdiel medzi hodnotou pozemku pred zriadením ochranného pásma a po ňom by bol ešte nižší; čo bolo v rozpore s požiadavkou na priznanie vyššej náhrady.

2.2. Taktiež považoval odvolací súd za neopodstatnenú argumentáciu žalobkyne podľa ktorej mal súd prvej inštancie výšku rozdielu medzi všeobecnou hodnotou pred a po zriadení ochranného pásma pohrebiska určiť ako aritmetický priemer hodnôt znaleckých posudkov vypracovaných pre účely tohto konania. Správne podľa odvolacieho súdu vychádzal súd prvej inštancie z toho, že sumy (za metre štvorcové) vyčíslené znalkyňou G.. E. v jej posudku č. XX/XXXX, ktorý bol navyše predložený samotnou žalobkyňou, a znalkyňou T.. G.. Y. v posudku č. X/XXXX, zodpovedajú okolnostiam prejednávanej veci a najlepšie zohľadňujú kritériá vyplývajúce z judikátu R 73/2019. Na strane druhej, odvolací súd nepopieral, že Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. III. ÚS 152/2010-10 zo dňa 20. apríla 2010 nepovažoval za rozporný s Ústavou Slovenskej republiky taký postup všeobecného súdu, ktorý vyriešil konflikt medzi závermi znalcov osvojením si priemeru zistených hodnôt, avšak v danej veci na takýto "núdzový" postup nebol dôvod, keď po správnom vyhodnotení dôkazov neexistovala žiadna prekážka, ktorá by bránila zisteniu výšky náhrady na základe posudkov G.. E. č.

14/2008 a T.. G.. Y. č. X/XXXX. Ani v tomto smere preto odvolací súd nemohol považovať odvolacie námietky žalobkyne za dôvodné s následkom potreby ustálenia skutkového stavu veci na novo.

2.3. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie na základe dostatočne a správne ustáleného skutkového stavu veci neposúdil správne po právnej stránke všetky otázky, ktoré boli pre rozhodnutie vo veci samej významné. V uvedenom smere v prvom rade uviedol, že sa v celom rozsahu stotožnil so závermi súdu prvej inštancie pokiaľ ide o ustálenie okamihu zriadenia ochranného pásma pohrebiska. Prvoinštančný súd správne konštatoval, že k jeho zriadeniu došlo v danom prípade až nadobudnutím účinnosti zákona č. 131/2010 Z. z., t. j. od 01. januára 2011, kedy došlo aj k zásahu do postavenia žalobkyne ako vlastníka dotknutých nehnuteľností. V nadväznosti na to bol potom správny aj záver prvoinštančného súdu, že žalobkyňa má nárok na poskytnutie náhrady za obmedzenie v užívaní predmetného pozemku podľa § 15 ods. 8 zákona č. 131/2010 Z. z., ktorý v spore uplatnila podanou žalobou. Odvolací súd sa ale nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobkyni vznikol proti žalovanému ako zriaďovateľovi pohrebiska nárok na zaplatenie sumy 2.789.821,50 eura. Uviedol, že pokiaľ ide o uplatnenú majetkovú ujmu spočívajúcu v znížení všeobecnej hodnoty pozemkov žalobkyne, je nesporné, že nárok na náhradu podľa § 15 ods. 8 zákona č. 131/2010 Z. z. ako taký žalobkyni proti žalovanému ako zriaďovateľovi pohrebiska vznikol a nebol uspokojený, keď nadobudnutím účinnosti zákona č. 131/2010 Z. z. došlo k zriadeniu ochranného pásma pohrebiska, ktoré zasahuje aj pozemok, ktorý v tom čase patril žalobkyni a doposiaľ jej nebola poskytnutá žiadna náhrada. Súd prvej inštancie však vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď pri výklade rozhodného (a citovaného) ustanovenia Zákona o pohrebníctve dôsledne nezohľadnil, že zriaďovateľ pohrebiska uhrádza náhradu iba za obmedzenie užívania pozemku v ochrannom pásme, pričom ochranné pásmo predstavuje iba 50 m a nezahŕňa celý sporný pozemok. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie za stavu, že samotná skutočnosť, že ochranné pásmo pohrebiska sa týka iba časti pozemku o výmere 4.311 m<sup>2</sup>, dospel k záveru, že žalobkyni vznikol proti žalovanému ako zriaďovateľovi pohrebiska nárok na náhradu podľa § 15 ods. 8 Zákona o pohrebníctve iba v rozsahu zodpovedajúcu tejto výmere, teda len za výmeru 4311 m<sup>2</sup>, celkovo vo výške 1.657.105,29 eura, čo predstavuje rozdiel medzi sumou za túto výmeru ustálenou znaleckým posudkom G.. E. č. XX/XXXX (559,25 eur/m<sup>2</sup> x 4311 m<sup>2</sup> = 2.410.926,75 eur) a znaleckým posudkom T.. G.. Y. č. X/XXXX (174,86 eur/m<sup>2</sup> x 4311 m<sup>2</sup> = 753.821,46 eur), t. j. 1.657.105,29 eura. Žalobkyňa v odvolaní (i v konaní na súde prvej inštancie) v súvislosti s relevantnou výmerou pozemku, od ktorej závisela výška priznanej náhrady argumentoval tým, že zriadením ochranného pásma pohrebiska došlo k obmedzeniu užívania a znehodnoteniu celej výmery daných pozemkov, pričom nárok na náhradu z celej výmery jej vyplýva nielen z § 15 ods. 8 nového zákona o pohrebníctve, ale aj z § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka a čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Žalovaný v odvolaní zasa argumentoval tým, že dotknuté pozemky síce boli pre stavebnú činnosť obmedzené, avšak na ich časti bolo možné (hoci nie v pôvodne zamýšľanom rozsahu) stavať, keď mimo ochranného pásma pohrebiska sa po prijatí novej právnej regulácie ocitli časti pozemkov v celkovej výmere viac ako 3.000 m<sup>2</sup>. Odvolací súd sa v tomto smere nestotožnil s argumentáciou žalobkyne a považoval za opodstatnenú obranu žalovaného, podľa ktorej je na mieste pri určení výšky náhrady vychádzať iba z výmery pozemku skutočne dotknutej ochranným pásmom.

2.4. Pokiaľ ide o rozsah náhrady podľa § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve, odvolací súd považoval za potrebné zdôrazniť, že ochranné pásmo pohrebiska síce vlastníka dotknutého pozemku obmedzuje, avšak z povahy veci toto obmedzenie zasahuje do užívacích práv vlastníka iba v rozsahu, v akom sa daného pozemku obmedzenia skutočne týkajú; a nie v rozsahu, v akom by prípadne, podľa eventuálnych zámerov vlastníka, obmedzovali jeho, prípadne susediaci pozemok, na ktorom už stavať možno a ktorého sa obmedzenie v stavebnej činnosti priamo netýka. Iba takýto výklad § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve zodpovedá jeho zneniu i účelu predmetného ustanovenia (ktorým je, vychádzajúc z judikátu R 73/2019, nepochybne iba kompenzácia straty možnosti stavebnej činnosti). Pri hľadaní správneho výkladu daného ustanovenia však nemohlo zostať bez povšimnutia ani to, že (vychádzajúc z princípu racionality zákonodarcu) ak by zákonodarca mienil zahrnúť do kompenzácie podľa § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve aj časť pozemku priamo nedotknutú ochranným pásmom, prípadne susediace pozemky, nepochybne by to bol zohľadnil v znení citovaného ustanovenia. Keďže sa tak však nestalo, vlastníkovi pozemku susediaceho s pozemkom zasiahnutým ochranným pásmom pohrebiska právo na

kompenzáciu podľa daného ustanovenia vzniknúť nemôže, a to ani v prípade, ak oba pozemky patria tej istej osobe. V nadväznosti na uvedené potom, ak bola zriadením ochranného pásma pohrebiska zasiahnutá iba časť (rozľahlého) pozemku, treba podľa odvolacieho súdu odmietnuť výklad, podľa ktorého by sa mala kompenzácia podľa § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve poskytnúť z celej výmery daného pozemku, vrátane časti pozemku, na ktorú sa žiadne (stavebné) obmedzenie nevzťahuje, pretože by tým bol popretý účel a zmysel citovaného ustanovenia, ktorého cieľom je kompenzácia obmedzení iba v ich skutočnom rozsahu. Na tomto mieste odvolací súd poznamenal, že si plne uvedomuje, že vzhľadom na rôznorodosť potenciálnych negatívnych následkov vyvolaných zriadením ochranného pásma pohrebiska v blízkom i širšom susedstve obmedzeného pozemku, môže dôjsť zriadením pohrebiska aj k zásahu do majetkovej sféry ďalších osôb, prípadne ďalších majetkových práv toho istého vlastníka. Pri hodnotení takto vznikutej ujmy a jej kompenzácie však treba dôsledne rozlišovať medzi nárokom na náhradu za obmedzenie v užívaní pozemku, ktorý vyplýva priamo z ustanovenia § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve, ktoré upravuje náhradový právny vzťah vrátane osoby oprávnenej (vlastník obmedzeného pozemku) a osoby povinnej (zriaďovateľ pohrebiska) a inými právnymi vzťahmi (napr. vzniknuté titulom nároku na náhradu škody alebo náhrady za iné, od tohto nároku odlišné, obmedzenie vlastníctva), kde je okrem iného rozdielny aj okruh subjektov. Kompenzácia takejto potenciálnej sekundárnej ujmy ďalších vlastníkov nehnuteľností, nad rámec výmery nehnuteľností priamo obmedzených ochranným pásmom pohrebiska, v režime ustanovenia § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve, zriaďovateľom pohrebiska, je však vylúčená.

2.5. Vyššie uvedené odvolacím súdom prijaté právne závery mali v preskúmvanej veci ten dôsledok, že súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď žalobkyni priznal kompenzáciu z celej výmery ňou (v danom čase) vlastnených pozemkov, hoci ochranným pásmom pohrebiska bol priamo zasiahnutý, teda obmedzený pokiaľ ide o stavebnú činnosť, iba pozemok o výmere 4311 m<sup>2</sup>, z ktorej bolo potom nevyhnutné vychádzať aj pri určení výšky náhrady v intenciách judikátu R 73/2019. Zároveň podľa odvolacieho súdu mali uvedené závery zásadný význam aj pre posúdenie otázky, či žalobkyni vzniklo proti žalovanému ako zriaďovateľovi pohrebiska aj právo na ďalšiu náhradu uplatnenú žalobkyňou, a to náhradu za ujmu spočívajúcu v strate budúcich úžitkov z pozemkov, v dôsledku straty možnosti realizovať projekt GreenHill (7.976.09 eura) a majetkovú ujmu spočívajúcu v zmarených investíciách do realizácie projektu GreenHill (282.097,31 eur) - priznaná v sume 237.011,30 eur (83.064,18 eur + 153.947,12 eur). V tomto smere odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie aj pri posúdení tejto otázky nesprávne vec právne posúdil, pretože nesprávne interpretoval ustanovenie § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve a vychádzal z toho, že vlastník dotknutého pozemku má proti zriaďovateľovi pohrebiska nárok nielen na náhradu za obmedzenie v užívaní (využití pozemku podľa jeho predstáv), ale aj nárok na náhradu všetkej ďalšej majetkovej ujmy (škody), ktorá mu v dôsledku zriadenia ochranného pásma pohrebiska vznikla. Z citovaného ustanovenia ale žiadne takéto nároky vlastníka pozemku proti zriaďovateľovi pohrebiska nevyplývajú. Hoci treba pripustiť, že v dôsledku zriadenia ochranného pásma pohrebiska s účinnosťou od 1. januára 2011 mohla žalobkyni ako vlastníkovi pozemku vzniknúť aj ďalšia majetková ujma (zriadením ochranného pásma dochádza k zásahu do majetkových pomerov), vzhľadom na celkom jednoznačný obsah § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve a súčasne aj účel a zmysel danej právnej úpravy, za takúto prípadnú ujmu nemôže zodpovedať zriaďovateľ pohrebiska, ktorý, pokiaľ ide o nároky zo zodpovednosti za majetkovú ujmu vzniknutú zákonným zriadením ochranného pásma pohrebiska nad rámec náhrady za obmedzenie v užívaní podľa citovaného ustanovenia, nie je v spore o zaplatenie náhrady pasívne vecne legitimovaný. Na nedostatok vecnej legitimácie, ktorý v danej veci vyplýva z toho, že žalovanému ako zriaďovateľovi pohrebiska môže náhradová povinnosť vzniknúť iba podľa § 15 ods. 8 citovaného zákona, je pritom súd povinný prihliadať z úradnej povinnosti. V tejto súvislosti odvolací súd zasa poznamenal, že takto zákonodarcom nastavený systém odškodnenia obmedzenia vlastníka pozemku ochranným pásmom pohrebiska, korešponduje v preskúmvanej veci aj s tým, že zriadenie ochranného pásma pohrebiska s účinnosťou od 1. januára 2011 žalovaný v právnom postavení zriaďovateľa už existujúceho pohrebiska nemal možnosť akokoľvek ovplyvniť, a preto treba považovať za správne a spravodlivé, že za ujmu vyvolanú na strane vlastníka pozemku tým, že došlo k nepredvídateľnému zásahu zákonodarcu, okrem výslovne upravenej náhrady za obmedzenie v užívaní pozemku, zriaďovateľ existujúceho pohrebiska nenesie právnu zodpovednosť. Na základe uvedeného potom dospel odvolací súd k záveru, že žalovaný

ako zriaďovateľ pohrebiska nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom v spore, v ktorom sa žalobkyňa domáhala po právnej stránke v skutočnosti aj náhrady škody spočívajúcej v strate budúcich úžitkov z pozemkov (ušlého zisku; nárok b/), v dôsledku straty možnosti realizovať projekt GreenHill (nárok c/) a škody spočívajúcej v zmarených investíciách (nárok d/) do realizácie projektu GreenHill. Preto bolo nevyhnutné v uvedenej časti žalobu ako nedôvodnú zamietnuť, a to bez ohľadu na to, či žalobkyni v okolnostiach danej veci škoda vznikla, prípadne v akej výške.

2.6. Pokiaľ ide o náhradu uplatnenú žalobou ako majetková ujma spočívajúca v nemožnosti žalobkyne pozemky užívať v období od 1. januára 2011 do 31. decembra 2013, odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že ani túto náhradu jej nemožno priznať. V danej súvislosti poukázal predovšetkým na právne závery vyplývajúce z už vyššie citovaného judikátu R 73/2019, v ktorom najvyšší súd celkom jednoznačne formuloval záver, že náhrada podľa § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve má zodpovedať rozdielu medzi hodnotou pozemku, ktorý možno a ktorý nemožno zastavať, čo náležite zohľadnili oba posudky, z ktorých záverov vychádzal aj odvolací súd. Ďalšia náhrada za ujmu vyvolanú nemožnosťou pozemky užívať v období od 1. januára 2011 do 31. decembra 2013 však tento rámec presahuje, a preto ani v tejto časti žalobkyni právo na náhradu, teda zaplatenie sumy 307.314 eur s príslušenstvom nevzniklo a žaloba bola aj v tejto časti nedôvodná.

2.7. Napokon neopodstatnene žalobkyňa v odvolaní namietala správnosť konštatovania súdu prvej inštancie, že primeraná náhrada nemôže zahŕňať aj výnosy v budúcnosti, nakoľko táto skutočnosť nevyplýva z ustanovenia § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve, § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka ani z čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, tvrdiac, že právna doktrína a súdna prax pod náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva rozumie aj náhradu za ušlé výnosy. Vo vzťahu k predmetnej námietke odvolací súd uviedol, že predmetom sporu nebola náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva na základe z čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky ani ustanovenia § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ako sa to snažila nesprávne interpretovať žalobkyňa, ale osobitná náhrada za obmedzenie v užívaní pozemku podľa § 15 ods. 8 Zákona o pohrebníctve, ktorej účelom a zmyslom nie je kompenzácia akejkoľvek škody (ujmy), ktorá vlastníčkovi pozemku v príčinnej súvislosti so zriadením ochranného pásma pohrebiska vznikla, avšak iba ujmy spôsobenej obmedzením v užívaní pozemku, ktorá sa má nahradiť peňažným plnením vo výške zodpovedajúcej rozdielu medzi hodnotou pozemku, ktorý možno a ktorý nemožno zastavať (R 73/2019). Na základe uvedeného potom odvolací súd uzatváral, že vo výroku, ktorým súd prvej inštancie podanú žalobu ako nedôvodnú zamietol nad rámec sumy 2.789.821,50 eura s príslušenstvom, bol napadnutý rozsudok vo výroku vecne správny. Pričom však vo vyhovujúcej časti nad rámec sumy 1.657.105,29 eura ho bolo nevyhnutné zmeniť a žalobu zamietnuť, keď z dôvodov už uvedených, žalobkyni proti žalovanému nad túto výšku nárok na náhradu za obmedzenie v užívaní pozemku dotknutého ochranným pásmom pohrebiska podľa § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve nevznikol. A v tejto časti súd prvej inštancie žalobkyni náhradu priznal vychádzajúc síce zo správne ustáleného skutkového stavu, avšak z nesprávneho právneho posúdenia veci.

2.8. Záverom odvolací súd ešte poukázal na to, že v danej veci boli splnené všetky predpoklady (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka) na to, aby boli žalobkyni priznané spolu s istinou aj úroky z omeškania, a to v uplatnenej sadzbe a za požadované obdobie. Bolo totiž nesporné, že žalovaného na plnenie riadne vyzvala a žalovaný sa dňom 1. novembra 2011 dostal do omeškania, ktoré pretrvávalo aj v súčasnosti. Žalovaný v tomto smere v odvolaní nedôvodne namietal, že rozhodnutie o úroku z omeškania je nesprávne a nespravodlivé, nakoľko konanie začalo už v roku 2013, avšak k rozhodnutiu vo veci samej prišlo až v roku 2022, a to hlavne s ohľadom na skutočnosť, že žalobkyňa sa domáhala toho, aby bola oslobodená od súdneho poplatku za podanie žaloby. Žalovanému nemôže byť na ťarchu, že konanie pred súdom prebiehalo 9 rokov (z čoho 4 roky sa nekonalo vo veci samej) a počas celej doby konania by mal byť v omeškaní a znášať tak následky neprimerane dlhého súdneho konania, ktoré sám nezapríčinil. Vo vzťahu k predmetnému odvolací súd uviedol, že vznik práva požadovať okrem istiny aj úroky z omeškania nemá žiadnu vecnú súvislosť s dĺžkou trvania sporu o zaplatenie istiny, pričom žalovaný bol na plnenie riadne vyzvaný a doposiaľ žalobkyni neuhradil ani len časť požadovanej peňažnej sumy, hoci vzhľadom na všetky okolnosti danej veci si musel byť vedomý, že žalobkyni nárok na náhradu podľa § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve vznikol. Preto túto obranu žalovaného považoval odvolací súd za

neopodstatnenú a dospel k záveru, že boli splnené všetky predpoklady na to, aby boli žalobkyni spolu s istinou vo výške 1.657.105,29 eura priznané aj úroky z omeškania v zákonnej výške 9,5 % ročne z tejto sumy od 1. novembra 2011 až do zaplattenia.

2.9. O nároku na náhradu trov konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP a podľa pomeru úspechu každej zo strán sporu priznal žalovanému, ktorý bol v prevažnej časti úspešný, nárok na náhradu trov konania v rozsahu 71,4 %.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie obe strany sporu.

4. Žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) prípustnosť ňou podaného dovolania odôvodňovala ustanoveniami § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Najvyšší súd Slovenskej republiky žiadala, aby zrušil napadnutý rozsudok v časti výroku, ktorým odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcej časti tak, že vo zvyšku žalobu zamietol, tiež vo výroku, ktorým odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti, ako aj výroku, ktorým odvolací súd priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania.

4.1. V rámci podaného dovolania podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka namietala súdmi nižších inštancií „svojvoľné uprednostnenie“ znaleckého posudku predloženého žalovaným. V podrobnostiach uviedla, že súd prvej inštancie určil hodnotu pozemkov po zriadení ochranného pásma len na základe znaleckého posudku predloženého žalovaným, pričom sa vo svojom rozsudku vôbec nezaoberal jej návrhom, aby sa „konfliktnosť“ záverov posudkov riešila formou aritmetického priemeru. Záver odvolacieho súdu uprednostniť z pomedzi kolidujúcich znaleckých posudkov posudok predložený žalovaným (v bode 11. rozsudku) označila za nedostatočne odôvodnený a svojvoľný. To isté platí aj o záveroch týkajúcich sa neopodstatnenosti žalobkyňou uplatnených nárokov za majetkovú ujmu vzniknutú v dôsledku zriadenia ochranného pásma pohrebiska spočívajúcu v strate budúcich úžitkov (odčerpateľných zdrojov) z pozemkov, keďže žalobkyňa v dôsledku zriadenia ochranného pásma na dotknutých pozemkoch stratila možnosť realizovať projekt GreenHILL; zmarených investíciách do realizácie projektu GreenHILL a v nemožnosti užívať pozemky za každý deň trvania obmedzenia užívania pozemkov. Žalobkyňa dala do pozornosti dovolacieho súdu, že po zriadení ochranného pásma celá suma zaplattená žalobkyňou spoločnosti ATELIER 3M, s. r. o. v súvislosti s prípravou projektu GreenHILL stratila hodnotu / význam, a to v rozsahu 100 %, nakoľko sa projekt GreenHILL v dôsledku ochranného pásma nemohol realizovať a výstupy pripravené spoločnosťou spoločnosti ATELIER 3M, s.r.o. nebolo možné akýmkoľvek spôsobom použiť, ani len čiastočne. Záver odvolacieho súdu, že takéto obmedzenie nespadá pod „obmedzenie v užívaní pozemku“ podľa § 15 ods. 8 nového zákona o pohrebníctve, nemá logické vysvetlenie a podľa názoru žalobkyne je svojvoľný. S ohľadom na vyššie uvedené mala dovolateľka za to, že rozsudok je nedostatočne odôvodnený a svojvoľný, čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, čo napĺňa dovolací dôvod v zmysle § 431 ods. 1 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP.

4.2. V rámci podaného dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP dovolateľka namietala odklon rozhodnutia odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to konkrétne od súdnej praxe ESLP, na ktorú poukázala v bodoch 46. až 48. dovolania (prípád ESLP Werra Naturstein GmbH & Co KG v. Germany č. 32377/12, rozhodnutie zo dňa 19. januára 2017, prípád ESLP Bistrovíc v. Croatia č. 25774/05, rozhodnutie zo dňa 31. augusta 2007, prípád ESLP Ouzounoglou v. Greece č. 32730/03, rozhodnutie zo dňa 24. novembra 2005). Tiež namietala, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil vec, keď konštatoval, že nároky žalobkyne b/ až d/ uplatnené v žalobe z ich povahy nespádajú pod náhradu v zmysle ustanovenia § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve. S ohľadom na skutočnosť, že v judikáte R 73/2019 (s prihliadnutím na závery ktorého rozhodovali súdy nižších inštancií v preskúmvanej veci - pozn. najvyššieho súdu) neboli uplatnené iné nároky podľa § 15 ods. 8 nového zákona o pohrebníctve ako nárok na náhradu v dôsledku znehodnotenia pozemku dovolateľka formulovala otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená a to „či v zmysle ustanovenia § 15 ods. 8 nového zákona o pohrebníctve možno vlastníkovi pozemku dotknutého zriadením ochranného pásma priznať náhradu výlučne len za znehodnotenie pozemku (rozdiel medzi hodnotou stavebného pozemku a hodnotou pozemku, na ktorom sa stavať nedá), alebo aj za stratu

budúcich úžitkov (výnosov) z pozemku, zmarené investície do pripravovanej činnosti na pozemku či inú ujmu (následky) spôsobenú zriadením ochranného pásma."

5. Žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) prípustnosť ním podaného dovolania odôvodňoval ustanoveniami § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Najvyšší súd Slovenskej republiky žiadal, aby zrušil prvý výrok napadnutého rozsudku, a to v časti, v ktorej žalobe čiastočne vyhovel a tretí výrok.

5.1. V rámci podaného dovolania podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietal, že odôvodnenie napadnutého rozsudku neposkytuje odpoveď na ním prednesenú relevantnú argumentáciu týkajúcu sa indexu zastavania plôch uvedenú v odvolaní; a že takéto „zmätočné, až arbitrárne odôvodnenie nemožno považovať za zákonné“.

5.2. V rámci podaného dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP dovolateľ namietal odklon rozhodnutia odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho, a to od uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2018, sp. zn. 7Cdo/25/2018 a 5Cdo 196/2009. Formuloval otázku či, „Je súd povinný procesnú obranu žalovaného právne kvalifikovať a až na základe uvedeného rozhodnúť o existencii nároku?“ V danej súvislosti uviedol, že súdy nižších inštancií dospeli k záveru, že žalobkyňa má nárok aj na úroky z omeškania z priznanej istiny, za tohto stavu boli povinné obranu žalovaného právne kvalifikovať (čo ale neurobili), v dôsledku čoho by zistili, že žalobkyni uplatňovaný nárok v časti úrokov z omeškania nevznikol. Uvedený prístup je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, čím je daná nielen prípustnosť, ale i dôvodnosť dovolania. V zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalovaný formuloval otázky, ktoré podľa jeho názoru doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené, a síce „V akom momente vzniká omeškanie pri povinnosti zaplatiť náhradu za obmedzenie užívania pozemku, o výške ktorej rozhoduje v prípade nehody vlastníka pozemku a zriaďovateľa pohrebiska, súd?“. Výslovil presvedčenie, že záver súdov prvej a druhej inštancie o vzniku omeškania žalovaného je nesprávny. Žalovaný sa nemohol dostať do omeškania s úhradou pohľadávky, o ktorej výške má v zmysle zákona rozhodovať súd, ešte predtým, ako súd o danej výške rozhodne. Za ďalšie, „Došlo k zriadeniu ochranného pásma pohrebiska nadobudnutím účinnosti zákona č. 131/2010 Z. z., t. j. od 01. januára 2011 alebo nadobudnutím účinnosti zákona č. 470/2005 Z. z. t. j. od 01. novembra 2005?“. Záver súdov nižších inštancií týkajúci sa okamihu vzniku ochranného pásma je podľa žalovaného nesprávny. Zo znenia starého zákona o pohrebníctve je nepochybné, že tento (t. j. zákon č. 470/2005 Z. z.) ustanovil ochranné pásmo pre dotknuté pohrebisko. Pokiaľ preto súdy nižších inštancií dospeli k záveru, že ochranné pásmo vzniklo až účinnosťou nového zákona, ide o nesprávny záver, ktorého následkom je priznanie neoprávneného nároku žalobkyni.

6. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného Najvyšší súd Slovenskej republiky žiadala, aby podané dovolanie žalovaného odmietol resp. zamietol. K jednotlivým dovolacím námietkam uviedla, že žalovaný v dovolaní prichádza s novou argumentáciou (čo v dovolaní sám priznáva), spočívajúcou v tvrdení, že sa nemohol dostať do omeškania so zaplatením náhrady za obmedzenie užívania pozemkov podľa § 15 ods. 8 nového zákona o pohrebníctve, nakoľko pohľadávka vlastníka pozemku na zaplatenie predmetnej náhrady má vzniknúť až rozhodnutím súdu, ktoré má mať charakter konštitutívneho rozhodnutia. Predmetná nová argumentácia žalovaného je procesne neprípustná v dovolacom konaní, nakoľko nebola uplatnená počas prvoinštančného konania, a ani druhoinsťančného konania. Odhliadnuc od uvedeného bolo hmotnoprávne posúdenie o existencii nároku aj na úroky z omeškania odvolacím súdom správne, a to v súlade s judikátom R 73/2019. Správne sú aj právne závery o okamihu vzniku ochranného pásma na pozemkoch žalobkyne k 01. januáru 2011, t. j. nadobudnutím účinnosti nového zákona o pohrebníctve (viď bod 45 prvoinsťančného rozsudku). V uvedenom smere žalobkyňa poukázala aj na už spomínaný nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. decembra 2017 sp. zn. III. ÚS 566/2017, vydaný v danej veci ako aj na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 26. marca 2019 sp. zn. 13Co/59/2018. Ohľadom ďalších žalovaných formulovaných námietok (napr. nezohľadnenie indexu zastavaných plôch) ako v podrobnostiach žalobkyňa odkázala na vecne správne odôvodnenie napadnutého rozsudku.

7. Aj žalovaný v podanom vyjadrení k dovolaniu žalobkyne Najvyšší súd Slovenskej republiky žiadal, aby ňou podané dovolanie odmietol. Podľa jeho názoru napadnutý rozsudok spĺňa všetky parametre zákonného odôvodnenia súdneho rozhodnutia; v konaní nedošlo ani k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces. Výslovil názor, že celé dovolanie žalobkyne je účelové s cieľom zneužiť zriadenie ochranného pásma za účelom získania obohatenia, na ktoré neexistuje zákonný nárok. V podrobnostiach ďalej uviedol, a to v súvislosti s uprednostnením znaleckého posudku T.. G.. A. Y., F., že nedošlo k žiadnej vade v konaní, či porušeniu princípu rovnosti strán a rovnosti zbraní na úkor žalobkyne. Odvolací súd sa tiež výstižne a jasne vysporiadal s dôvodmi, pre ktoré nemožno žalobkyni priznať iný nárok okrem nároku na náhradu za obmedzenie užívania pozemku. Rozhodovacia prax EŠLP, na ktorú poukazuje žalobkyňa sa zaoberá úplne odlišnými právnymi otázkami, preto jednoznačne nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu pre vymedzené dovolacie otázky a taktiež ju nemožno ani len zohľadňovať pri rozhodovaní vo veci samej. Je nesprávny podľa žalovaného taký výklad ustanovenia 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve, podľa ktorého by vlastníkovi pozemku dotknutého zriadením ochranného pásma, bolo možné priznať náhradu nielen za znehodnotenie pozemku, ale aj za prípadnú škodu (či už skutočnú škodu alebo ušlý zisk), vymedzenú žalobkyňou ako strata budúcich úžitkov (výnosov) z pozemku, zmarené investície do pripravovanej činnosti na pozemku či iná ujma (následky) spôsobená zriadením ochranného pásma. Z tých istých dôvodov žalobkyni nepatrí ani akýkoľvek nárok súvisiaci s pozemkami, ktoré neboli zasiahnuté ochranným pásmom.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie tak žalobkyne ako aj žalovaného je síce procesne prípustné, ale nie je dôvodné a preto ich zamietol (§ 448 CSP).

9. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

10. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

13. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

15. Žalobkyňa ako aj žalovaný vyvodzujú prípustnosť dovolania v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. f) CSP zhodne namietali, že odôvodnenie napadnutého rozsudku neposkytuje odpoveď na nimi prednesenú špecifickú odvolaciu argumentáciu; v prípade žalovaného týkajúcu sa indexu zastavania plôch, uviedol, že „zmätočné, až arbitrárne odôvodnenie nemožno považovať za zákonné“. Žalobkyňa záver odvolacieho súdu, že nároky žalobkyne b/ až d/ uplatnené v žalobe z ich povahy nespádajú pod náhradu v zmysle ustanovenia § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve, t. j., že aj ďalšia majetková ujma nespadá pod „obmedzenie v užívaní pozemku“ podľa § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve, označila za svojvoľný, nemajúci logické vysvetlenie. Namietala teda odvolacím súdom prijaté právne závery. Nesúhlasila tiež s tým, ako konajúce súdy vyhodnotili vykonané dokazovanie, namietala, že súdy nižších inštancií „svojvoľne uprednostnili“ znalecký posudok predložený žalovaným. V podrobnostiach tiež uviedla, že súd prvej inštancie určil hodnotu pozemkov po zriadení ochranného pásma len na základe znaleckého posudku predloženého žalovaným, pričom sa vo svojom rozsudku vôbec nezaoberal návrhom žalobkyne, aby sa „konfliktnosť“ záverov posudkov riešila formou aritmetického priemeru. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP najvyšší súd považuje za potrebné poznamenať, že neušlo jeho pozornosti, že odvolací súd vyhlásil napadnutý rozsudok, ktorým čiastočne zmenil prvoinštančný rozsudok, bez nariadenia pojednávania, avšak ani jeden z dovolateľov neučinil obsahom svojich dovolacích námietok to, že uvedeným postupom bola porušená zásada viazanosti skutkovým stavom, predmetnými skutočnosťami sa preto dovolací súd nezaoberal.

16. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

17. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre

rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1 Cdo 213/2019, 2 Cdo 190/2019, 3 Cdo 168/2018, 4 Cdo 3/2019, 5 Cdo 57/2019, 6 Cdo 33/2020, 7 Cdo 308/2019, 8 Cdo 152/2018).

18. V predmetnej veci sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštancie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok - vid' rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedené ustanovenia, ktoré súd aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlené právne úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Prijaté právne závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP (predtým § 157 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb.). Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov (v danom prípade oboch procesných strán).

18.1. Konkrétnejšie k dovolacím námietkam oboch strán o nedostatočnom (arbitrárnom) odôvodnení dovolací súd uvádza, že súdy nižších inštancií v odôvodnení svojich rozhodnutí dostatočným spôsobom objasnili (súd prvej inštancie v bodoch 45. až 47.; odvolací súd v bodoch 9., 10. a 11.) ako (s poukazom na zistený skutkový stav) v spore dospeli k záveru, že žalobkyni vznikol nárok na primeranú náhradu za obmedzenie užívania pozemku v zmysle § 15 ods. 8 zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebnictve ako rozdiel medzi všeobecnou hodnotou pred a po zriadení ochranného pásma pohrebiska. V uvedenom smere odvolací súd označil za neopodstatnenú odvoláciu argumentáciu žalobkyne, podľa ktorej mal súd prvej inštancie výšku rozdielu medzi všeobecnou hodnotou pred a po zriadení ochranného pásma pohrebiska určiť „ako aritmetický priemer hodnôt znaleckých posudkov vypracovaných pre účely tohto konania“. Vysvetlil prečo s ohľadom na okolnosti danej veci nebol dôvod na postup podľa odvolateľkou označeného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. apríla 2010 sp. zn. III. ÚS 152/2010-10 svedčiaceho pre žalobkyňou žiadaný postup a priliehavejšie boli závery vyplývajúce z judikátu R 73/2019. K otázke okamihu zriadenia ochranného pásma na pozemkoch žalobkyne sa odvolací súd vyjadril v bode 13. svojho rozsudku, pričom v zhode so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že týmto momentom bola účinnosť zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebnictve, ktorý povinnosť zriadiť ochranné pásmo k pohrebisku vzťahoval aj na už existujúce pohrebiská, pričom obsah obmedzení v prechodnom ustanovení § 36 ods. 3 formuloval spätne k 1. novembru 2005, teda k účinnosti zákona č. 470/2005 Z. z. Žalovaným prezentované námietky v uvedenom smere boli preto vyhodnotené tiež ako neopodstatnené. V ďalších bodoch (17 až 19) napadnutého rozsudku odvolací súd zdôvodnil, prečo na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyni vznikol proti žalovanému ako zriaďovateľovi pohrebiska nárok na náhradu podľa § 15 ods. 8 zákona o pohrebnictve iba v rozsahu zodpovedajúcom výmere dotknutých pozemkov 4311 m<sup>2</sup>, celkovo vo výške 1.657.105,29 eura, čo predstavuje rozdiel medzi sumou za túto výmeru ustálenou znaleckým posudkom G.. E. č. 14/2008 a znaleckým posudkom T.. G.. Y. č. 3/2020 t.j. 1.657.105,29 eura. Zdôraznil, že „ochranné pásmo pohrebiska síce vlastníka dotknutého pozemku obmedzuje, avšak z povahy veci toto obmedzenie zasahuje do užívacích práv vlastníka iba v rozsahu, v akom sa daného pozemku obmedzenia skutočne týkajú“, v ktorom smere prezentoval taký výklad sporného ustanovenia § 15 ods. 8 zákona o pohrebnictve podľa ktorého „...kompenzácia potenciálnej sekundárnej ujmy ďalších vlastníkov nehnuteľností, nad rámec výmery nehnuteľností priamo obmedzených ochranným pásmom pohrebiska, v režime ustanovenia § 15 ods. 8 zákona o pohrebnictve, zriaďovateľom pohrebiska, je vylúčená“. Rovnakým pohľadom odvolací súd nazeral aj na ďalšiu žalobkyňou uplatnenú majetkovú ujmu (nároky b/ až d/), konštatujúc, že „...Pri hodnotení takto vzniknutej ujmy a jej kompenzácie treba dôsledne rozlišovať medzi nárokom na náhradu za obmedzenie v užívaní pozemku, ktorý vyplýva priamo z ustanovenia § 15 ods. 8 zákona o pohrebnictve, ktoré upravuje náhradový právny vzťah vrátane osoby oprávnenej (vlastník obmedzeného pozemku) a osoby povinnej (zriaďovateľ pohrebiska) a inými právnymi vzťahmi (napr. vzniknuté titulom nároku na náhradu škody alebo náhrady za iné, od tohto nároku odlišné, obmedzenie vlastníctva), kde je okrem iného rozdielny aj okruh subjektov“. Za nesprávny označil právny názor súdu prvej inštancie, že „vlastník dotknutého pozemku má proti zriaďovateľovi pohrebiska nárok nielen na náhradu za obmedzenie v užívaní (využití pozemku podľa jeho

predstav), ale aj nárok na náhradu všetkej ďalšej majetkovej ujmy (škody), ktorá mu v dôsledku zriadenia ochranného pásma pohrebiska vznikla". Z uplatnených nárokov súd prvej inštancie považoval za opodstatnený nielen nárok na náhradu za zníženie hodnoty pozemkov (nárok a/), ale aj nárok na kompenzáciu nákladov vynaložených v súvislosti so žiadosťou o vydanie územného povolenia (nárok c/). V okolnostiach danej veci odvolací súd uzatváral, že žalovaný ako zriaďovateľ pohrebiska nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom v spore, v ktorom sa žalobkyňa domáhala po právnej stránke v skutočnosti aj náhrady škody spočívajúcej v strate budúcich úžitkov z pozemkov (ušlého zisku; nárok b/), v dôsledku straty možnosti realizovať projekt GreenHill (nárok c/) a škody spočívajúcej v zmarených investíciách (nárok d/). Nevyhlásil ale, že v dôsledku zriadenia ochranného pásma pohrebiska mohla žalobkyni ako vlastníčkovi pozemku vzniknúť aj ďalšia majetková ujma (zriadením ochranného pásma dochádza k zásahu do majetkových pomerov), zodpovedá však účelu a zmyslu rozhodnej právnej úpravy, že za takúto prípadnú ujmu, nemôže zodpovedať zriaďovateľ pohrebiska. Žalovaný preto pokiaľ ide o nároky zo zodpovednosti za majetkovú ujmu vzniknutú zákonným zriadením ochranného pásma pohrebiska nad rámec náhrady za obmedzenie v užívaní podľa už citovaného ustanovenia zákona o pohrebíctve, nebol v spore pasívne vecne legitimovaný. Odvolací súd tiež zdôraznil, že predmetom sporu nebola náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva na základe z čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky ani ustanovenia § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ako sa to snažila nesprávne interpretovať žalobkyňa, ale osobitná náhrada za obmedzenie v užívaní pozemku podľa § 15 ods. 8 zákona o pohrebíctve, ktorej účelom a zmyslom nie je kompenzácia akejkoľvek škody (ujmy), ktorá vlastníčkovi pozemku v príčinnej súvislosti so zriadením ochranného pásma pohrebiska vznikla, avšak iba ujmy spôsobenej obmedzením v užívaní pozemku, ktorá sa má nahradiť peňažným plnením vo výške zodpovedajúcej rozdielu medzi hodnotou pozemku, ktorý možno a ktorý nemožno zastavať, ako to vyplýva z judikátu R 73/2019. Napokon odvolací súd v bode 23 v zhode so súdom prvej inštancie vysvetlil prečo žalobkyni priznal spolu s časťou žalovanej istiny aj úroky z omeškania, v ktorom smere poukázal na ňou podanú žiadosť o náhradu za obmedzenie užívania pozemkov v zmysle zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebíctve zo dňa 26. augusta 2011, znenie príslušnej právnej úpravy a okolnosti veci.

18.2. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). S poukazom na uvedené, pokiaľ v danej veci dovolateľ namietal aj to, že odôvodnenie napadnutého rozsudku neposkytuje odpoveď na ním prednesenú argumentáciu (ktorú sám označil za zásadnú) týkajúcu sa indexu zastavania plôch uvedenú v odvolaní (č. l. 855 spisu), dovolací súd uvádza, že podľa jeho názoru má táto argumentácia potrebnú relevanciu vo väzbe na predmet konania len čiastočne, pričom odvolací súd ju aj zohľadnil, keď dospel k záveru, že ochranné pásmo predstavuje iba 50 m a nezahŕňa celý sporný pozemok, týka sa teda iba časti pozemku o výmere 4.311 m<sup>2</sup>. Zvyšná časť predmetných námietok zahrňujúca tvrdenie, že podľa uvedeného indexu, by mohla žalobkyňa umiestniť stavbu maximálne na výmere 2.488 m<sup>2</sup>, nie je podľa dovolacieho súdu podstatná, a to s ohľadom na predmet sporu a už ustálenú súdnu prax (R 73/2019) k spornej otázke, a preto nebolo ani povinnosťou dovolacieho súdu na uvedené námietky reagovať. Inak povedaná, pre správne určenie výšky primeranej náhrady za obmedzenie užívania pozemku/ov nebola skutočnosť prípadnej skutočnej/reálnej „zastavateľnosti“ dotknutých pozemkov rozhodná.

18.3. V súvislosti s namietanou arbitrárnosťou súdneho rozhodnutia najvyšší súd konštatuje, že o arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu odvolacím súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa odvolací súd natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. V danom prípade z napadnutého rozsudku ale nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo znamenala aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne

záväzných právnych predpisov popierajúcu ich účel, podstatu a zmysel. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu dalo jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na to, akými úvahami sa riadil pri prijímaní ním formulovaných záverov.

19. Dovolací súd uzatvára, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu sa vypořádava so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami, vrátane tých na ktoré poukazovali obaja dovolatelia aj v rámci dovolacích námietok a myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal (§ 220 ods. 2 CSP).

20. Zo zhora uvedeného (pod bodom 18.1.) je teda zrejmé, ako a z akých dôvodov dovolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že tak žalobkyňa ako aj žalovaný sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnili a že dovolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa ich predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolatelia so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasili a nestotožnili sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

21. Dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov (v dovolaní namietaných oboma procesnými stranami), ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie vecí prípustnosť dovolania nezakladá (porov. R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/70/2014). Skutočnosť, že dovolateľ (v danom prípade tak žalobkyňa ako aj žalovaný) má odlišný právny názor než dovolací súd, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

21.1. Pokiaľ žalobkyňa tiež nesúhlasila s tým, ako konajúce súdy vyhodnotili vykonané dokazovanie; že „svojvoľne uprednostnili“ znalecký posudok predložený žalovaným a nezaoberali sa jej návrhom, aby sa „konfliktnosť“ záverov posudkov riešila formou aritmetického priemeru, dovolací súd uvádza, že dôvodom, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je v zásade nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Dovolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP). Má však možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. V preskúmvanej veci dovolací súd takúto existenciu vady zmätočnosti nezistil.

22. V posudzovanom prípade dovolací súd uzatvára, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení §

420 písm. f) CSP.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP

23. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa teda sleduje zámer minimalizovať nežiadúce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu.

24. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

24.1. S prihliadnutím na čl. 3 CSP do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu treba zahrnúť aj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie. Rozhodnutia súdov iných štátov, a teda ani rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky a Najvyššieho súdu Českej republiky pod tento pojem nespádajú (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. októbra 2017 sp. zn. 6Cdo/129/2017). Judikatúra ústavného súdu dotvára precedenčnú záväznosť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v tom zmysle, že potvrdzuje ústavnú súladnosť dotknutej interpretácie a aplikácie právnej úpravy realizovanej najvyšším súdom. Podmienkou precedenčnej záväznosti toho-ktorého rozhodnutia nie je absolútna totožnosť so všetkými skutkovými okolnosťami prejednávanej veci. Predpokladom precedenčnej záväznosti je podobnosť týkajúca sa relevantných, ťažiskových okolností prejednávanej veci. Pokiaľ teda ústavný súd vyslovil názor na riešenie tej-ktorej otázky ako jedna z najvyšších súdnych autorít (čl. 2 ods. 2 CSP), je potrebné aby odvolací súd k tejto skutočnosti pri rozhodovaní prihliadol.

25. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. a) resp. § 421 ods. 1 písm. b) či § 421 ods. 1 písm. c) CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2Cdo/203/2016, 3Cdo/216/2017, 4Cdo/64/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/95/2017 a 8Cdo/95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže odvolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

26. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku

procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázkou relevantnou podľa tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

27. Ešte pred posúdením samotného „právneho odklonu“ (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), „vyriešenia právnej otázky“ (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) alebo „zjednotenia rozdielneho rozhodovania“ (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP) treba uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t.j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

28. Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania nie je viazaný (a zároveň obmedzený) rozhodnutiami najvyššieho súdu, ktoré v dovolaní označil dovolateľ (viď rozhodnutie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia sp. zn. 1VObd/2/2020 a tiež sp. zn. 1VCdo/2/2022, sp. zn. 8Cdo/278/2019).

29. V okolnostiach preskúmvanej veci odvolací súd na základe zisteného skutkového stavu ustálil, že žalobkyňa a jej spoločník boli vlastníkami pozemkov a vlastnícke právo nadobudli v rokoch 2006 až 2007. V súlade s územným plánom, podľa ktorého sa pozemky stali stavebnými pozemkami, začala žalobkyňa s prípravou realizácie projektu GreenHill. Keď potom podala návrh na vydanie územného rozhodnutia o umiestnení stavby, bola táto jej požiadavka 28. februára 2011 zamietnutá s poukazom na to, že osadením zamýšľaného bytového domu by nebolo dodržané ochranné pásmo existujúceho pohrebiska a došlo by k porušeniu § 36 ods. 3 nového zákona o pohrebníctve účinného od 1. januára 2011. Keďže nový zákon o pohrebníctve spätne zasiahol aj do práv vlastníkov pozemkov (pričom v danom spore išlo o také, na ktorom predpisy stavebného práva umožňovali povoliť a umiestniť stavbu; porovnaj bod 34.1. tohto rozhodnutia) susediacich s takými pohrebiskami, ktoré boli zriadené pred 1. novembrom 2005, vlastníkom týchto pozemkov priznal nárok na primeranú náhradu za obmedzenie užívania pozemkov. Práve s poukazom na túto zákonnú úpravu podala žalobkyňa žalobu, ktorou sa domáhala náhrady za obmedzenie užívania vlastných pozemkov. Sporný bol vo veci okamih zriadenia ochranného pásma na pozemkoch žalobkyne, oprávnenosť jej jednotlivých nárokov a následne aj ich výška. Pokiaľ ide o rozsah náhrady z podanej žaloby vyplýva, že žalobkyňa si uplatnila titulom nároku na primeranú náhradu za obmedzenie užívania pozemku viacero čiastkových nárokov, a to: a/ majetkovú ujmu v sume 3.052.810,20 eura spočívajúcu v znížení všeobecnej hodnoty pozemkov; b/ majetkovú ujmu v sume 7.976.090,00 eur spočívajúcu v strate budúcich úžitkov (odčerpateľných zdrojov) z pozemkov, keďže v dôsledku zriadenia ochranného pásma na pozemkoch stratila možnosť realizovať projekt GreenHILL, ktorý preukázateľne nielen plánovala realizovať, ale aj uskutočňovala kroky smerujúce k realizácii projektu; c/ majetkovú ujmu v sume 282.097,31 eura spočívajúcu v zmarených investíciách do realizácie projektu GreenHILL; d/ majetkovú ujmu v sume 307.314,00 eur spočívajúcu v nemožnosti užívať pozemky v období od 01. januára 2011 do 31. decembra 2013, keďže ochranné pásmo aj po podaní žaloby obmedzovalo žalobkyňu užívať pozemky, vznikala jej aj po 31. decembra 2013 za každý deň trvania obmedzenia. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze zo dňa 20. decembra 2017 sp. zn. II. ÚS 566/2017, vydaným v preskúmvanej veci konštatoval, že „sa mu javí ako nesporné, že prijatie nového zákona o pohrebníctve, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2011, je potrebné z pohľadu žalobkyne považovať za neočakávaný a prekvapujúci zásah do jej práva slobodne disponovať svojím nehnuteľným pozemkovým majetkom, a to o to viac, že tento zásah do jej práva vykazuje znaky retroaktivity. Jej pozemky, ktoré sa dovtedy nenachádzali v ochrannom pásme cintorína Slávičie údolie, sa nadobudnutím účinnosti nového zákona o pohrebníctve dostali do tohto ochranného pásma, a to bez akejkoľvek zmeny skutkového stavu (napr. z dôvodu rozšírenia cintorína). Zákonodarcia si bol evidentne vedomý, že novým zákonom o pohrebníctve dochádza odo dňa jeho účinnosti k obmedzeniu vlastníckych práv majiteľov pozemkov v zmysle čl. 20 ods. 4 ústavy a v súlade s ním priznal za toto nútené obmedzenie vlastníckeho práva vlastníkom dotknutých pozemkov právo na primeranú náhradu.

Práve tejto náhrady sa žalobkyňa v konaní domáha".

30. V danom prípade, tak žalobkyňa, ako aj žalovaný v dovolaní zákona zodpovedajúcim spôsobom zadefinovali relevantné právne otázky (viď bod 4 a 5 tohto uznesenia) tvrdiac, že pri ich riešení došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, čím je daný dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Žalobkyňa konkrétne namietala odklon rozhodnutia odvolacieho súdu od súdnej praxe ESLP, na ktorú poukázala v bodoch 46 až 48 dovolania (prípady ESLP Werra Naturstein GmbH & Co KG v. Germany č. 32377/12, rozhodnutie zo dňa 19. januára 2017, prípad ESLP Bistović v. Croatia č. 25774/05, rozhodnutie zo dňa 31. augusta 2007, prípad ESLP Ouzounoglou v. Greece č. 32730/03, rozhodnutie zo dňa 24. novembra 2005); žalovaný zasa videl odklon pri posudzovaní otázky priznania úrokov z omeškania z priznanej istiny, mal za to, že súdy nižších inštancií boli povinné jeho obranu pri rozhodovaní o predmetnej otázke právne kvalifikovať (čo ale neurobili). Poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu z 29. novembra 2018, sp. zn. 7Cdo/25/2018 a z 22. septembra 2010, sp. zn. 5Cdo 196/2009.

31. V zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalobkyňa formulovala otázku „či v zmysle ustanovenia § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve možno vlastníkovi pozemku dotknutého zriadením ochranného pásma priznať náhradu výlučne len za znehodnotenie pozemku (rozdiel medzi hodnotou stavebného pozemku a hodnotou pozemku, na ktorom sa stavať nedá), alebo aj za stratu budúcich úžitkov (výnosov) z pozemku, zmarené investície do pripravovanej činnosti na pozemku či inú ujmu (následky) spôsobenú zriadením ochranného pásma?"; žalovaný formuloval otázku „V akom momente vzniká omeškanie pri povinnosti zaplatiť náhradu za obmedzenie užívania pozemku, o výške ktorej rozhoduje v prípade nehody vlastníka pozemku a zriaďovateľa pohrebiska, súd?" a „Došlo k zriadeniu ochranného pásma pohrebiska nadobudnutím účinnosti zákona č. 131/2010 Z. z., t. j. od 01. januára 2011 alebo nadobudnutím účinnosti zákona č. 470/2005 Z. z. t. j. od 01. novembra 2005?"

31.1. Žalobkyňa prezentovala názor, že z gramatického výkladu ustanovenia § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve vyplýva, že náhrada za obmedzenie užívania pozemkov, má byť poskytnutá za širšie spektrum vzniknutej ujmy obmedzenia užívania pozemkov (v danej veci išlo o nároky uplatnené pod písmenami b/, c/ a d/), a nielen za samotné znehodnotenie pozemkov; „ak by to tak byť nemalo, zákonodarca by to napísal výslovne".

31.2. Žalovaný prezentoval názor, že sa nemohol dostať do omeškania s úhradou pohľadávky, o ktorej výške má v zmysle zákona rozhodovať súd, ešte predtým, ako súd o danej výške rozhodol. Záver súdov nižších inštancií týkajúci sa okamihu vzniku ochranného pásma je tiež nesprávny. Zo znenia starého zákona o pohrebníctve je nepochybné, že tento zákon a nie nový zákon o pohrebníctve ustanovil ochranné pásmo pre dotknuté pohrebisko. Pokiaľ teda súdy nižších inštancií dospeli k záveru, že ochranné pásmo vzniklo až účinnosťou nového zákona, ide o nesprávny záver.

32. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

33. Podľa článku 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

33.1. Podľa § 16 ods. 8 zákona č. 470/2005 Z. z. o pohrebníctve a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (starý zákon o pohrebníctve zrušený a nahradený zákonom č. 131/2010 Z. z. - pozn. najvyššieho súdu), ochranné pásmo pohrebiska je 50 m; v ochrannom pásme sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy.

33.2. Podľa § 33 ods. 4 zákona č. 470/2005 Z.z., šírka ochranného pásma pohrebiska 50 m sa nevyžaduje pre pohrebiská zriadené pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona (01. novembra 2005).

33.3. Podľa § 15 ods. 7 zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve, ktorý nadobudol účinnosť 01. januára 2011 v pôvodnom znení („nový zákon o pohrebníctve“), ochranné pásmo pohrebiska je 50 m od hranice pozemku pohrebiska; v ochrannom pásme sa nesmú povoľovať a ani umiestňovať budovy okrem budov, ktoré poskytujú služby súvisiace s pohrebníctvom.

33.4. Podľa § 15 ods. 8 zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve v pôvodnom znení, vlastník pozemku v ochrannom pásme má nárok na primeranú náhradu za obmedzenie užívania pozemku. Náklady spojené s technickými úpravami v ochrannom pásme a náhrady za obmedzenie užívania pozemku v ochrannom pásme uhrádza zriaďovateľ pohrebiska; ak sa vlastník pozemku v ochrannom pásme a zriaďovateľ pohrebiska o výške náhrady nedohodnú, rozhodne o nej súd.

33.5. Podľa § 36 ods. 3 zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve v pôvodnom znení. V ochrannom pásme existujúceho pohrebiska 50 m je možné umiestniť len tie budovy, ktoré boli schválené v územných plánoch pred 1. novembrom 2005 alebo boli schválené v územnom konaní rozhodnutím príslušného stavebného úradu pred 1. novembrom 2005. Budovy postavené v ochrannom pásme do 50 m od pohrebiska pred 1. novembrom 2005 zostanú zachované.

34. Podľa právnej vety judikátu R 73/2019 „Nárok na primeranú náhradu za obmedzenie užívania pozemku, ktorá v zmysle § 15 ods. 8 zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve patrí vlastníkov stavebného pozemku nachádzajúceho sa v ochrannom pásme cintorína, a na možnosť zníženia tejto náhrady sa nevzťahuje § 450 Občianskeho zákonníka. Výška náhrady by zásadne mala byť daná rozdielom medzi hodnotou stavebného pozemku a hodnotou pozemku, na ktorom nemožno stavať. Dovolateľ môže v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, úspešne argumentovať iba tými dôvodmi, ktoré už skôr namietol v odvolaní, avšak odvolací súd tieto dôvody meritórne posúdil v jeho neprospech“ (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. mája 2019 sp. zn. 4Cdo 110/2018).

34.1. Najvyšší súd v bodoch 20 a 21 už citovaného judikátu uviedol, že „zákonodarca na základe citovaných ustanovení (§ 15 ods. 7, 8 zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve) vymedzil ochranné pásmo v okruhu 50 m od hranice pozemku pohrebiska a určil, že na pozemkoch, ktoré sa v ňom nachádzajú, sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy, s výnimkou budov poskytujúcich služby súvisiace s pohrebníctvom. Ako vyplýva z dôvodovej správy k týmto ustanoveniam, takéto využitie ochranného pásma je účelové a nepribližuje obytnú zónu k hrobovým miestam, ktoré musia zostať s dostatočným odstupom. Na základe uvedeného teda zo zákona vznikla nová povinnosť, ktorá zaťažila vlastníkov týchto pozemkov, a to povinnosť zdržať sa výkonu práva zriadiť na nich stavbu. Právo vlastníka zriadiť na pozemku stavbu je ale limitované stavebno právnymi predpismi a závisí tiež od klasifikácie konkrétneho pozemku. Pokiaľ pozemok vlastníka, ktorý sa nachádza v ochrannom pásme, je v katastri zapísaný ako pozemok takého druhu, na ktorom predpisy stavebného práva umožňujú povoliť a umiestniť stavbu a v nadväznosti na to tak vlastníkov realizovať právo stavby na ňom, uvedenou zákonnou úpravou (zákazom) sa užívacie právo vlastníka k tomuto pozemku preukázateľne obmedzilo, jeho hodnota klesla a vlastníkov tak vznikla istá forma hospodárskej ujmy. Účelom ustanovenia § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve je túto ujmu vlastníkov reparať, zmierniť, a to poskytnutím primeranej náhrady za uvedené obmedzenie využitia pozemku v ochrannom pásme, ktorú je zriaďovateľ pohrebiska - ak sa s vlastníkom nedohodne na jej reparácii inou formou (napr. zámenou pozemkov a pod.) - povinný vlastníkov uhradiť v peniazoch. V prípade, že sa zriaďovateľ pohrebiska a vlastník pozemku na jej výške nedohodnú, rozhodne o nej súd“.

35. Pokiaľ ide o žalobkyňou tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP) jej výhrady sa dajú preformulovať aj tak, že odvolaciu súdu vytýkala, že pri posudzovaní danej veci nezohľadnil rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít,

konkrétne Súdneho dvora Európskej únie, čo ale mal urobiť v zmysle záverov uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. mája 2018 sp. zn. 6Cdo/15/2017, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 31/2019 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. apríla 2020 sp. zn. 4Cdo/102/2019. Žalobkyňa v dovolaní aj uviedla, ktoré konkrétne rozhodnutia mal odvolací súd zohľadniť. K predmetnej námietke dovolací súd predovšetkým uvádza, že žalobkyni nič nebránilo, aby tieto skutočnosti uviedla už pred súdmi nižších inštancií, ak nimi chcela podporiť svoju argumentáciu o ňou želanej výške primeranej náhrady za obmedzenie užívania pozemku „v rovine komparácie s inými rozhodnutiami“. O takejto argumentácii potom platí, že žalobkyňa ňou úspešne nemôže argumentovať v dovolacom konaní (bližšie tiež viď bod 36 tohto rozsudku). Odhliadnuc od uvedeného, rozhodnutia, ktoré žalobkyňa uvádza v bodoch 46 až 48 dovolania nie sú podľa dovolacieho súdu vôbec príliehavé pre vo veci rozhodný skutkový a právny stav, lebo sa týkajú otázok spojených s vyvlastnením. Aj žalovaný v uvedenom smere správne argumentoval, že rozhodovacia prax EŠLP, na ktorú poukazuje žalobkyňa sa zaoberá úplne odlišnými právnymi otázkami.

35.1. Čo sa týka žalovaným namietaného odklonu odvolacieho súdu od rozhodnutia najvyššieho súdu z 29. novembra 2018, sp. zn. 7Cdo/25/2018, ktoré vychádza z právnej vety rozhodnutia z 22. septembra 2010, sp. zn. 5Cdo 196/2009 v zmysle ktorého „občianske súdne konanie je ovládané zásadou iura novit curia (súd pozná právo), účastníci konania nie sú povinní uplatnený nárok kvalifikovať, pretože právna kvalifikácia je vecou súdu. Súd skúma, či tvrdené skutočnosti možno podriadiť pod hypotézu niektorej právnej normy tak, aby z dispozície tejto právnej normy bolo možné vyvodiť plnenie“, aj jeho námietky sa dajú preformulovať. V danom prípade tak, že odvolací súd mal vychádzajúc zo zásady „súd pozná právo“ z úradnej povinnosti prihliadnuť na obranu žalovaného a nepriznať žalobkyni úroky z omeškania. K predmetnému ale dovolací súd uvádza, že obsah spisu nesvedčí záveru, že by žalovaný v konaní, v niektorom jeho štádiu tvrdil, že žalobkyni nevznikol nárok na úroky z omeškania z dôvodu „konštitutívneho charakteru rozhodovania o náhrade za obmedzenie užívania pozemku“, čo uviedol až v dovolacom konaní. Žalovaný počas celého konania vo vzťahu k úrokom z omeškania uviedol len jediný argument, a to v odvolaní zo dňa 25. apríla 2022, v ktorom uviedol, že „priznanie úrokov z omeškania súdom prvej inštancie je nespravodlivé, nakoľko žalovaný nemohol za to, že súdne konanie trvalo dlho“. Týmito skutočnosťami sa ale súdy nižších inštancií riadne zaoberali a žalovanému poskytli aj odpoveď na ním uvádzanú obranu (viď bod 49. rozsudku súdu prvej inštancie resp. bod 23. rozsudku odvolacieho súdu). Odhliadnuc od uvedeného sa ale dovolací súd v ďalšej časti rozhodnutia zaoberal aj hmotnoprávnou stránkou žiadaných úrokov z omeškania (viď bod 36. tohto rozhodnutia),

35.2. S poukazom na uvedené pod bodmi 35. a 35.1. dovolací súd uzatvára, že v žalobkyňou a žalovaným prezentovaných tvrdeniach o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nezistil žiaden odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

36. Berúc do úvahy vyššie uvedené, vychádzajúc predovšetkým z interpretácie sporných ustanovení § 15 ods. 7, 8 zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve v rozhodnom znení (ich gramatického výkladu, dôvodovej správy k predmetnému zákonu ako aj doterajšej judikatúry najvyššieho súdu), je aj podľa dovolacieho súdu správny taký záver odvolacieho súdu, že nárok na primeranú náhradu za obmedzenie užívania pozemku podľa citovaných ustanovení vznikol tým, že došlo „k nepredvídateľnému zásahu zákonodarcu“, možno ho priznať iba v rozsahu zodpovedajúcom výmere dotknutých pozemkov a že tento nárok v sebe nezahŕňa aj ďalšiu majetkovú škodu. Prípadnú ďalšiu ujmu, ktorá ale môže/mohla v súvislosti s týmto zákonným obmedzením vzniknúť je podľa dovolacieho súdu potrebné posúdiť podľa ustanovení o náhrade škody, čo správne konštatoval aj odvolací súd. V okolnostiach danej veci preto vyvodil vo vzťahu k ďalšej žalobkyňou uplatňovanej majetkovej ujme (nároky uplatňované ako b/ až d/) správny záver, že žalovaný nie je vo vzťahu k takémuto nároku pasívne vecne legitimovaný, na ktorú skutočnosť musel konajúci súd prihliadnuť ex offio. Poskytnutie primeranej náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva teda nemožno stotožňovať s náhradou škody. Keby aj v danej veci súdy nižších inštancií posúdili ďalší majetkový nárok žalobkyne podľa ustanovení o náhrade škody, vzhľadom k záveru, že pôvodcom zásahu do majetkových práv žalobkyne bol štát, bol by aj tak záver o nedostatku pasívnej vecnej legitimácie správny. Vzhľadom na okolnosti prípadu nebol ani dôvod pri určení výšky

náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva postupovať inak, ako už bolo judikované najvyšším súdom v R 73/2019 podľa ktorého „výška náhrady by zásadne mala byť daná rozdielom medzi hodnotou stavebného pozemku a hodnotou pozemku, na ktorom nemožno stavať“, ktorú skutočnosť odvolací súd náležite odôvodnil. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňou položenú dovoláciu otázku „či v zmysle ustanovenia § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve možno vlastníkovi pozemku dotknutého zriadením ochranného pásma priznať náhradu výlučne len za znehodnotenie pozemku (rozdiel medzi hodnotou stavebného pozemku a hodnotou pozemku, na ktorom sa stavať nedá), alebo aj za stratu budúcich úžitkov (výnosov) z pozemku, zmarené investície do pripravovanej činnosti na pozemku či inú ujmu (následky) spôsobenú zriadením ochranného pásma?“, na ktorej správnom zodpovedaní spočívalo napadnuté rozhodnutie, vyriešil odvolací súd správne.

Čo sa týka ďalšej (tentokrát žalovaným) formulovanej otázky, či „došlo k zriadeniu ochranného pásma pohrebiska nadobudnutím účinnosti zákona č. 131/2010 Z. z., t. j. od 01. januára 2011 alebo nadobudnutím účinnosti zákona č. 470/2005 Z. z., t. j. od 01. novembra 2005?“ dovolací súd uvádza, že pre správnu odpoveď na túto otázku je dôležité zistenie kedy bolo pohrebisko zriadené. V danej veci ide o pohrebisko Slávičie údolie, ktoré bolo zriadené v roku 1912. Pohrebiská zriadené pred účinnosťou starého zákona o pohrebníctve (t. j. zákona č. 470/2005 Z. z.) nemali zo zákona zriadené ochranné pásmo, toto sa týkalo len pohrebísk zriadených podľa tohto zákona s účinnosťou od 01. novembra 2005. Tento stav pretrvával až do nadobudnutia účinnosti nového zákona o pohrebníctve, t. j. do 31. decembra 2010, pretože s účinnosťou od 01. januára 2011 nový zákon o pohrebníctve prestal rozlišovať o aké pohrebisko ide (či existujúce resp. nové) a zriadil ochranné pásmo ku všetkým pohrebiskám, s tým, že v ochrannom pásme existujúceho pohrebiska 50 m je možné umiestniť len tie budovy, ktoré boli schválené v územných plánoch pred 1. novembrom 2005 alebo boli schválené v územnom konaní rozhodnutím príslušného stavebného úradu pred 1. novembrom 2005, čo ale nie je prejednávaný prípad. Práve v súvislosti so zriadením ochranného pásma podľa zákona č. 131/2010 Z. z. zákonodarcia zakotvil v prospech vlastníka pozemku v ochrannom pásme nárok na primeranú náhradu za obmedzenie užívania pozemku. S poukazom na uvedené dovolací súd považuje za správny záver súdov nižších inštancií, že k zriadeniu ochranného pásma došlo v danom prípade až nadobudnutím účinnosti zákona č. 131/2010 Z. z., t. j. od 01. januára 2011. Takémuto záveru svedčí aj dôvodová správa k starému zákonu o pohrebníctve v zmysle ktorej „... Z hľadiska záujmov ochrany zdravia, ako aj ochrany podzemných vôd zákon ustanovuje povinnosť zriadiť ochranné pásmo okolo novozriadených pohrebísk v šírke najmenej 50 metrov, pričom náhrady s týmto spojené hradí zriaďovateľ pohrebiska.“

Pokiaľ sa týka poslednej (žalovaným) formulovanej otázky „V akom momente vzniká omeškanie pri povinnosti zaplatiť náhradu za obmedzenie užívania pozemku, o výške ktorej rozhoduje v prípade nehody vlastníka pozemku a zriaďovateľa pohrebiska, súd?“ dovolací súd v prvom rade uvádza, že už v spomínanom judikáte R 73/2019 uviedol, že „spor o výšku primeranej náhrady v zmysle § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve je kontradiktórnym súdnym konaním ovládaným zásadou prejednávacou, či zásadou vigilantibus iura scripta sunt (právo patrí bdelym), v ktorom platí, že strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť ich dôkazmi (čl. 8 CSP).“ Pokiaľ jedna strana tvrdí a preukazuje výšku náhrady, ktorú druhá strana pokladá za neprimeranú, je jej procesnou povinnosťou tieto tvrdenia účinne poprieť a o predmetných skutkových okolnostiach uviesť vlastné tvrdenia a tieto preukázať. Súd môže skutkový stav zisťovať a na jeho základe robiť právne závery len z dôkazov, ktoré mu strany predložili. Inak povedané, skutkový stav je súdom zisťovaný v rozsahu účastníkmi tvrdenom, za pomoci dôkazov účastníkmi označených (navrhnutých). V tomto zmysle platí idem est non esse aut non probari (čo nie je dokázané, je to isté, akoby nebolo). Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by dovolací súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho zákonnú správnosť a spravodlivosť), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejma), pretože ju dovolateľ nepoužil

a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, teda obsahovo vecne (argumentačne), čo znamená, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom v jeho neprospech (porovnaj sp. zn. 4Cdo 40/2019)".

Uvedené úvahy najvyššieho súd sa prejavili v tretej vete citovaného judikátu v zmysle ktorej „Dovolateľ môže v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, úspešne argumentovať iba tými dôvodmi, ktoré už skôr namietol v odvolaní, avšak odvolací súd tieto dôvody meritórne posúdil v jeho neprospech“. Z hľadiska doposiaľ uvedeného dovolací súd konštatuje, že žalovanému nič nebránilo, aby svoje námietky o „konštitutívnom charaktere rozhodovania o náhrade za obmedzenie užívania pozemku“ uviedol už v základnom konaní a za tohto stavu by sa nimi museli konajúce súdy aj riadne zaoberať vo vzťahu k uplatneným úrokom z omeškania. Odhliadnuc od uvedeného z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa si pôvodne uplatnila nároky u žalovaného listom zo dňa 30. augusta 2011, pričom ho žiadala o náhradu 20.000.000 eur s tým, že ak do 31. októbra 2011 nedôjde k dohode, bude si nároky uplatňovať súdnou cestou. Napriek vzájomnému stretnutiu k mimosúdnej dohode nedošlo. Z ustanovenia § 15 ods. 8 zákona o pohrebníctve je zrejmé, že nárok žalobkyne proti žalovanému mal samostatný hmotnoprávny základ. Vychádzajúc z toho, že nárok na primeranú náhradu bol zákonným nárokom (ktorý má súkromnoprávnu povahu z čoho vyplýva, že sa naň vzťahujú ustanovenia Občianskeho zákonníka o omeškaní dlžníka), o ktorého priznanie žalobkyňa riadne požiadala, pričom v okolnostiach veci sa snažila aj o dohodu, a to aj prípadnou zámenou pozemkov dovolací súd dospel k záveru, že medzi stranami sporu vznikol priamy právny vzťah, ktorého obsahom bola povinnosť žalovaného nahradiť žalobkyni náhradu za obmedzenie užívania pozemku. Do omeškania sa žalovaný dostal bezprostredne po tom, ako si žalobkyňa uplatnila výzvou svoj nárok, po márnom uplynutí lehoty na plnenie, a bez ohľadu na to, či argumentoval do časti uplatnenej pohľadávky oprávnenie. Konajúce súdy len deklarovali výšku nároku, ktorý tu už ale existoval. Úroky z omeškania kompenzujú neskoršie poskytnutie plnenia a zníženú časovú hodnotu peňazí (obdobne pozri rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. októbra 2021 sp. zn. III. ÚS 214/2020 a zo 14. októbra 2021 sp. zn. III. ÚS 309/2020). Tvoria preto prirodzenú súčasť pohľadávky na primeranú náhradu za obmedzenie užívania pozemku.

37. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd žalobkyňou a žalovaným položené relevantné otázky považoval súdmi nižších inštancií za správne vyriešené, a preto obe podané dovolanie ako nedôvodné zamietol (§ 448 CSP).

38. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a a § 255 ods. 2 CSP a podľa pomeru úspechu každej zo strán sporu priznal žalovanému, ktorý bol v prevažnej časti úspešný, nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 71,4 %.

39. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.